

Är cembratalen under spridning?

Bengt Oldhammer

Hösten 1995 dök det upp smalnäbbade nötkråkor från Ryssland i Dalarna. Jag minns att det var livlig trafik av dem nere vid brandstationen och Lillåvallen i Orsa. I somras (1998) var jag ner till Lillåvallen där min grabb tränade fotboll. Mellan avblåsningarna föll blicken på marken runt de gröna gräsmattorna och ner mot Lillåns strandkant. Vilka konstiga tallar! Det var något dussin cembratallar. De känns bland annat igen på de femtaliga barren som har vit undersida. Som unga gör de skäl för det engelska namnet white pine. Några av tallarna var ett par – tre år gamla, några ex lite äldre. Förmodligen har de spridits till platsen av nötkråkor. Närmaste tallar står något hundratal meter bort.

Man kan ju fråga sig vilken ras de tillhör (eller art enligt vissa). Den ”sibiriska tallen” (som den heter i viss litteratur), *Pinus cembra sibirica*, planterades som nödträd i norra Sverige på 1860-talet för att råda bot på kommande hungersnöd. Brödtall kallas arten ofta än idag. De kan bli 40 meter höga och är överhuvudtaget mer högväxta och snabbväxande än ”cembratalen”, *Pinus cembra cembra*. Den sistnämnda finns i Alperna och Karpaterna där den ej sällan bildar trädgräns med lärk. Åldern kan uppgå till 800 år.

Kanske är cembratalen under spridning efter det rikliga nötkråkeåret 1995? Fåglarna har ju en suverän förmåga att hitta brödtallar var de än står i landskapet. (Det var ju tack vare fåglarna man la märke till hur vanligt förekommande cembratalen trots allt är i Dalarna). Och lika enastående förmåga har kråkan att sedan finna nötterna som den gömt i mossa och förna, även om snön ligger djup. Åtskilliga nötkråkor har ju också sensationellt nog dröjt sig kvar både i Mora och på andra håll i Dalarna.

Kottarnas stora frön är inte bara mums för fåglar. I Ryssland kallas cembratalen av någon anledning för ”sibirisk ceder”, eller rättare: *kedr sibirskij*. Den som åker Transsibiriska Järnvägen kan vid vissa stationer köpa en påse cederfrön att knapra på.

Rapporter om iakttagelser av
fröspridda brödtallar mottages tacksamt
av mig. Bengt Oldhammer, Oljonsbyn
5290, 794 92 Orsa. Tel. 0250/422 17.

